

7deniz

Deniz Ticareti Dergisi

Murat Kıran

Bakım-onarım
alanında yaptıklarımızı
rakiplerimiz takip ediyor

Hüseyin Çınar

Vefakar ve cefakar
gemi adamlarımızın
yanındayız

Prof. Dr. Soner Esmer

Pandemi yılı liman
istatistikleri

Emre Eldener

Firmaların ikinci bir
planı olmalı

Apostil Tasdik Şerhi ve Hukuki Mahiyeti

Av. Mehmet Hakan Tüfekçi
Tüfekçi Hukuk Bürosu
htufekci@tufekcilaw.com

Denizcilik sektörünün uluslararası mahiyet taşıması itibari ile yabancı olmadığı “Apostil” kurumunun incelenmesinin önemli olduğunu düşünüyoruz. Denizcilik sektörü özelinde Apostil kurumuna en çok gemi satım sözleşmesi/gemi inşa sözleşmesi çerçevesinde tarafların karşılıklı closing (kapanış) evrak taleplerinde ya da off-shore şirketlerin kuruluş ve özellikle arzedilen Certificate of Incumbency, Certificate of Tax-Exemption gibi şirket evraklarında (genelde banka hesap açılımlarında bankanın

talebi sonucunda) rastlanmaktadır. Lakin Apostil kurumunun hukuki mahiyetinin bilinmesi apostil şerhi taşıyan evraklara ilişkin içerik ve şekli sonuçları anlamında önem arzeder. Bu yazımızda sektörel önemine istinaden “Apostil” kurumunu ana hatları ile inceleyeceğiz.

1961 Tarihli Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Hakkındaki Lahey Sözleşmesi

5 Ekim 1961 tarihli “Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Hakkındaki Lahey Sözleşmesi” ile beraber

hukukumuzda yer bulmuş olan “Apostil”, en basit şekilde, yabancı resmi belgenin gerçekliğinin belirlenmesinde bir araç olarak tanımlanabilir. Türk hukukuna göre, elinde yabancı bir devlet makamı tarafından düzenlenmiş bir resmi belge olan kişinin bu resmi belgeyi Türkiye’de resmi belge olarak işleme koyması için temel olarak yapması gereken şey, o yerdeki diplomasi veya konsolosluk memurlarına onaylatmasıdır. 1961 tarihli Lahey Sözleşmesi ile birlikte bu “Tasdik Mecburiyeti” sözleşmeye taraf olan yabancı ülkelerin idari makamlarınca düzenlenen ve sözleşmede resmi belge olarak nitelenen belgelerle sınırlı olarak ortadan kaldırılmıştır. Böylece yabancı bir devlet makamı tarafından düzenlenmiş olan ve sözleşme kapsamında bulunan resmi belge yine aynı yabancı devletin yetkili makamınca verilmiş “Apostil Şerhi”ni taşıdığı takdirde Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslugu veya Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı tasdik işleminden muaf olacaktır. Aynı şekilde Türkiye’de düzenlenmiş ve 1961 Lahey Sözleşmesi’nde resmi belge olarak nitelenen belgelerden olan bir belge de, Türkiye’deki yetkili idari makamdaki alınmış Apostil şerhini taşıması halinde, bu sözleşmeye

üye devletler tarafından tasdik edilmiş sayılacaktır.

Sözleşmenin 5. maddesinde “Tasdik şerhi, belgede imzası bulunan veya belgeyi getiren kişinin isteği üzerine verilir.” denilmek suretiyle Apostil şerhinin talep üzerine verilebileceği düzenlenmiştir.

Yine sözleşmenin 5. maddesine göre “Usulüne uygun biçimde doldurulan tasdik şerhi, imzanın doğruluğunu, belgeyi imzalayan kişinin hangi sıfatla imzaladığını ve gerektiğinde, belge üzerindeki mühür veya damganın aslı ile aynı olduğunu teyid eder.” Böylece üzerinde Apostil tasdik şerhi bulunan resmi bir belge üzerindeki imza, mühür veya damga her türlü doğrulama işleminden muaf olacaktır. Görüldüğü üzere belgenin içeriğiyle ilgili hiçbir işlevi bulunmayan Apostil Şerhi, yalnızca 1961 tarihli Lahey Sözleşmesine taraf devletler arasındaki “resmi belge tasdik sürecini” daha kısa ve pratik hale getirmek; belgelerin tasdikini sağlamadaki katı prosedürü yumuşatmak amacıyla getirilmiş bir düzenlemedir. Yabancı resmi belgenin Apostil şerhi taşımasının getireceği ayrıcalık ise bu belgeyi düzenleyen resmi sıfatı haiz olduğunun, belge üzerindeki imzanın, damganın veya mührün gerçekliğinin belgenin kullanılacağı devlet makamları tarafından kabul edilmesi olacaktır.

1961 tarihli Lahey Sözleşmesinde “resmî belge” olarak nitelendirilen ve üzerinde Apostil şerhi bulunması halinde tasdik edilmiş sayılabilecek olan belgeler şunlardır:

- Savcı, zabıt kâtabi veya adliye memuru tarafından verilmiş belgeler de dahil olmak üzere, Devletin bir yargı organına veya mahkemesine bağlı bir makam veya görevli memur tarafından düzenlenmiş olan belgeler,
- İdari belgeler,
- Noter senetleri,
- Kişilerce özel sıfatla imzalanmış belgeler üzerine konulmuş olup belgenin kaydının veya belirli bir tarihte mevcut olduğunun ve imzaların doğruluğunun resmi makam ve noterlerce tasdiki gibi resmi beyanlar.

Bununla birlikte 1961 tarihli Lahey Sözleşmesi’nin 1. maddesinde sözleşmenin, diplomasi veya konsolosluk memurları tarafından düzenlenmiş belgelerle, ticaret veya gümrük işlemleriyle doğrudan doğruya ilgili olan idari belgelere uygulanmayacağı özellikle ve açıkça belirtilmiştir.

Şerhin sayılan yabancı resmi belgelerin neresine ve ne şekilde konulacağı da Sözleşmede düzenlenmiştir. Buna göre şerh, bizzat belgenin veya buna eklenecek bir kağıdın üzerine konulmalı ve 1961 tarihli Sözleşmeye ekli örneğe uygun olmalıdır.

Apostil şerhinin hukuki mahiyeti ise 1961 tarihli Lahey Sözleşmesinde açıkça düzenlenmemiş olmakla birlikte, şerhin etkisinin, yabancı resmi belgedeki birtakım unsurların gerçeğe uygun olduğunun ön kabulünü sağlamak olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bir karine meydana getirdiğini söyleyen görüşler bulunmaktadır. Bu durumda aksi ispatlanana dek söz konusu etki devam edecektir. Apostil şerhinin bulunduğu belgeye bunun dışında herhangi bir etkisi ise olmayacaktır. Şerhin, belgenin niteliğine bir etkisinin olmadığını Dr. Mine Tan Dehmen, “Milletlerarası Usul Hukukunda Yabancı Belgelerin İspat Gücü” başlıklı doktora tezinde “Apostil şerhinin elbette belgenin niteliğini değiştirebilmek gibi bir vasfı yoktur. Bu bakımdan **şerhin gerçekte resmî olmayan bir belgeyi resmî bir belge haline getirmesi söz konusu değildir.** Belgenin, düzenlendiği devletin hukuku bakımından resmî bir belge niteliğinde olmadığına ortaya konulması mümkündür” şeklinde açıklamıştır.

